

BÁO CÁO ĐỀ DẪN TẠI HỘI THẢO KHOA HỌC “THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC BẬC TRUNG HỌC”

TS. NGUYỄN VĂN BẰNG

Q. Trưởng khoa Thư viện – Thông tin
Trường Đại học Sài Gòn

Trong buổi Hội thảo khoa học hôm nay về đề tài “*Thư viện trường học bậc trung học*”, tôi xin phép được nêu một số vấn đề khái quát sau đây.

Trong quá trình chuẩn bị cho Hội thảo, chúng tôi đã nhận được rất nhiều báo cáo khoa học và tham luận của các chuyên gia ngành thư viện – Thông tin, của các nhà quản lý giáo dục và của các cán bộ thư viện trường học ở các trường trung học cơ sở và trung học phổ thông.

Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn sự quan tâm và những đóng góp ấy của Quý Đại biểu cho Hội thảo khoa học này. Chúng tôi xin chân thành cảm ơn Công ti cổ phần IES đã tài trợ cho Hội thảo này.

Mục đích của Hội thảo khoa học này là :

- Tường minh một số vấn đề quan trọng về lí luận về thư viện trường học, về cán bộ thư viện trường học bậc trung học.
- Trao đổi những kinh nghiệm quản lý thư viện trường học bậc trung học nhằm phục vụ cho việc dạy học của giáo viên và việc học tập của học sinh.
- Trao đổi những vấn đề về thực trạng của thư viện trường học và của cán bộ thư viện trường học bậc trung học hiện nay.
- Đề xuất một số giải pháp cho thực trạng ấy.

Do điều kiện thời gian, chúng tôi chỉ có thể bố trí được một số báo cáo trình bày tại Hi thảo này. Xin các tác giả thông cảm với chúng tôi. Do vậy, tôi xin được điếm qua nội dung cơ bản của tất cả các báo cáo khoa học in trong Kỷ yếu hội thảo.

Các báo cáo khoa học đã đề cập một cách toàn diện những vấn đề lí luận và thực tiễn về thư viện trường học bậc trung học.

Các báo cáo đã tiếp cận vấn đề lí luận về thư viện trường học bậc trung học ở góc độ chuyên môn khi trình bày mô hình thư viện trường học bậc trung học và những yêu cầu về năng lực chuyên môn của một cán bộ thư viện trường học, hoặc ở góc độ xã hội khi trình bày ý nghĩa xã hội của thư viện trường học và những phẩm chất của một cán bộ thư viện.

Về lí luận về thư viện trường học, báo cáo khoa học “Thư viện trường trung học” của Th.S Lê Ngọc Oánh đã nêu khá đầy đủ và có hệ thống những yếu tố cần và đủ của một thư viện trường học bậc trung học dựa trên lí thuyết về thư viện trường học hiện nay trên thế giới và những quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo về thư viện trường học bậc trung học. Tác giả đã đề cập bốn vấn đề cơ bản của một thư viện trường học bậc trung học : 1. Vai trò, mục đích, chức năng, nhiệm vụ của thư viện trường học bậc trung học, 2. Tư cách, vai trò, hoạt động của người cán bộ thư viện trường học bậc trung học, 3. Cơ sở vật chất, trang thiết bị, nguồn tài liệu của thư viện trường học bậc trung học, và 4. Vấn đề đào tạo cán bộ thư viện trường học bậc trung học. Nội dung của báo cáo này giúp những nhà quản lí giáo dục và cán bộ thư viện trường học hình dung được mô hình thư viện trường học hiện đại của bậc trung học và hoạt động của nó trong việc phục vụ công việc dạy – học của giáo viên và học sinh.

Th. S Nguyễn Minh Hiệp, trong báo cáo “Cải tiến thư viện trường học với biên mục tại ngoại”, đã trình bày hệ thống loại hình thư viện, những đặc trưng của thư viện trường học bậc trung học và của hoạt động của người cán bộ thư viện trường học ; trên cơ sở đó, tác giả đề ra các bước cải tiến thư viện trường học với sự khẳng định việc cải tiến thư viện trường học trước hết, và cùng với việc phát triển cơ sở vật chất kĩ thuật của thư viện trường học, là việc tổ chức biên mục tại ngoại cho thư viện trường học. Công việc này được giao cho cơ quan có trách nhiệm như Sở Giáo dục và Đào tạo, hoặc NXB Giáo dục, hoặc Công ti sách và thiết bị trường học, hoặc Khoa Thư viện – Thông tin, Thư viện Đại học KHTN Tp. HCM, v.v. Cán bộ thư viện – Thầy giáo là người tiếp nhận kết quả biên mục ấy để thực hiện công việc của mình. Đây là công việc thế giới đã làm từ lâu. Tác giả kết luận “Ngành Thư viện thông tin Việt Nam đang từng bước đổi mới tiến đến Chuẩn hóa và Hội nhập. Cải tiến thư viện trường học theo định hướng Chuẩn hóa để Hội nhập kết hợp với biên mục tại ngoại là điều tất yếu.”.

Trong báo cáo “Giải pháp củng cố thông tin thư viện điện tử dành cho các trường trung học”, tác giả Hoàng Công Quang Huy thuộc Công ti cổ phần Trường Công nghệ Thông tin Tân Đức, khi nhận định “ở cấp độ PTTH các thư viện lại ít phát huy công năng của nó, chủ yếu là các hoạt động thư viện đơn lẻ rời rạc và thiếu liên kết. Với việc khuyến khích sự tìm tòi sáng tạo trong học sinh, kho tàng kiến thức bao la tại các thư viện trường PTTH sẽ ngày càng phát huy sự hữu dụng của mình như ở cấp độ Đại học”, đề xuất việc đầu tư ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện trường học

bậc trung học với giải pháp cho cổng thông tin thư viện điện tử : 1. Cổng thông tin tích hợp (Portal) và 2. Những ứng dụng hỗ trợ (Portlet).

Th.S Vân Thị Hồng Loan, trong báo cáo “Vai trò của người cán bộ thư viện trong việc phổ cập kiến thức thông tin”, đã trình bày một số khái niệm cơ bản về “Kiến thức thông tin” (Information Literacy), một vấn đề mới của ngành thông tin – thư viện hiện nay trên thế giới. Đây là những kiến thức được các chuyên gia ngành Thông tin – Thư viện khuyến cáo cần phải có đối với người cán bộ thư viện trong dịch vụ thư viện.

Ở góc độ của người làm công tác tập hợp và giới thiệu tài liệu học tập và nghiên cứu của NXB Giáo dục, tác giả Lê Thị Thanh Hồng trong báo cáo “Tăng cường công tác chỉ đạo việc xây dựng và phát triển thư viện trường học trong tình hình mới” đã trình bày thống kê số liệu cụ thể theo Hội nghị Tổng kết công tác XB – PH và TVTH toàn quốc qua các năm của NXBGD về những thành tựu của công tác thư viện trường học về số lượng thư viện trường học và cán bộ thư viện trường học, về những khó khăn cần giải quyết cũng như hướng đầu tư phát triển của thư viện trường học trong thời gian sắp tới.

Đứng ở góc độ của một nhà quản lý giáo dục, trong báo cáo “Ý nghĩa xã hội của thư viện trường học”, Th.S Hoàng Văn Năng đã trình bày những ý nghĩa tích cực của thư viện trong việc giáo dục học sinh hướng tới những giá trị chân, thiện, mỹ ; đồng thời nhờ đó mà hạn chế được những ảnh hưởng tiêu cực tác động đến học sinh.

Cũng góc độ của một nhà quản lý giáo dục, Ô. Nguyễn Tá Quốc trong báo cáo “ Một vài phẩm chất cần thiết ở một cán bộ thư viện” đã nêu 4 phẩm chất mà một cán bộ thư viện cần phải có : 1. yêu sách và thích đọc sách, 2. biết và thích nghiên cứu, 3. biết hướng dẫn, chia sẻ, tạo và nâng cao nhu cầu đọc sách cho người đọc và 4. có nghiệp vụ và lòng yêu nghề.

Các báo cáo về thực trạng của thư viện trường học bậc trung học đã vẽ ra một bức tranh cụ thể và sinh động về thư viện trường học ở Tp. HCM và ở Tỉnh Bình Dương về cơ sở vật chất kĩ thuật, về cán bộ thư viện và về hoạt động của thư viện trường học bậc trung học.

Trong các báo cáo “Thực trạng về công tác thư viện trường học tại Quận 8” và “Về thư viện trường học bậc trung học”, hai nhà quản lý giáo dục của hai quận huyện, Ông Võ Ngọc Thành, Phó Trưởng Phòng giáo dục quận 8, và Th.S Nguyễn Minh Châu, Trưởng Phòng Giáo dục Huyện Bình Chánh, đã nêu cụ thể những kết quả đáng phấn khởi của thư viện trường học ở hai quận huyện ; đồng thời cũng đề nghị những giải pháp khắc phục khó khăn, đặc biệt là việc đào tạo chuẩn hoá cán bộ thư viện trường học.

Tác giả Nguyễn Văn Quý, trong báo cáo “Đổi mới công tác tổ chức hoạt động thư viện trường học cấp trung học phổ thông bằng thư viện số”, đã minh họa cho những vấn đề lí luận về thư viện trường học và cán bộ thư viện trường học bằng những hoạt động cụ thể của Thư viện Trường THPT Nguyễn Thị Minh Khai. Có thể thấy thư viện trường THPT Nguyễn Thị Minh Khai đã đạt được một số chuẩn hiện đại đối với một thư viện trường học bậc trung học.

Các báo cáo “Nâng cao hiệu quả hoạt động của thư viện trường học” của tác giả Nguyễn Thanh Phương, Trường THCS Nguyễn Gia Thiều quận Tân Bình, “Thư viện trường học bậc trung học” của tác giả Nguyễn Long Giao, Trường THCS Hưng Phú A, Quận 8, “Thư viện Trường THCS Mạch Kiếm Hùng” của tác giả , Trường THCS Mạch Kiếm Hùng, Quận 5, “Thư viện Trường THCS Nguyễn Du” của tác giả Hoàng Lê An, Trường THCS Nguyễn Du, Quận 1, “Thư viện trường học và người làm công tác thư viện trong trường trung học” của tác giả Trần Thị Tuyết Nhung, Trường THCS Trần Bội Cơ, Quận 5, đã phác họa một bức tranh cụ thể về thư viện trường học của các trường THCS tại Tp. HCM về cơ sở vật chất kĩ thuật, về cán bộ thư viện và hoạt động của thư viện. Các tác giả cũng nêu rõ những mặt còn hạn chế về cơ sở vật chất kĩ thuật, về năng lực chuyên môn của cán bộ thư viện, đồng thời đề xuất việc đầu tư tăng cường cơ sở vật chất, kĩ thuật và đào tạo chuẩn hoá cán bộ thư viện nhằm đáp ứng những quy định hiện nay của Bộ Giáo dục và Đào tạo về thư viện trường học bậc trung học.

Trong buổi Hội thảo hôm nay, chúng tôi kính mong Quý vị đại biểu quan tâm và tham gia thảo luận về những vấn đề đã đặt ra :

1. Vấn đề lí luận về thư viện trường học bậc trung học,
2. Vấn đề lí luận về cán bộ thư viện trường học,
3. Thực trạng của thư viện trường học bậc trung học,
4. Những giải pháp cho thư viện trường học và cán bộ thư viện trường học bậc trung học.

Những ý kiến của Quý vị đại biểu sẽ là cơ sở để chúng ta thống nhất nhận thức về thư viện trường học, về cán bộ thư viện trường học bậc trung học và về cách thức tổ chức hoạt động của một thư viện trường học bậc trung học.

Những ý kiến của Quý vị Đại biểu cũng là cơ sở để chúng tôi điều chỉnh nội dung và phương thức đào tạo cán bộ thư viện nói chung và cán bộ thư viện trường học nói riêng tại Khoa Thư viện – Thông tin Trường CDSP Tp. HCM.

Từ những ý kiến của Quý vị đại biểu, chúng tôi cũng kì vọng là sau Hội thảo này, các nhà quản lí giáo dục, các cán bộ thư viện trường học của Tp. Hồ Chí

Minh và của các tỉnh, trước hết là Tỉnh Bình Dương, sẽ hợp tác với chúng tôi về những vấn đề sau đây :

1. Việc xây dựng thư viện trường học bậc trung học theo chuẩn thế giới và phù hợp với điều kiện Việt Nam qua việc hợp đồng tư vấn, thiết kế, thi công một thư viện trường học bậc trung học.

2. Việc đào tạo cán bộ thư viện trường học theo chuẩn nghiệp vụ thư viện hiện nay. Việc đào tạo có thể thực hiện theo nhiều hình thức : 1. đào tạo bằng 2, 2. bồi dưỡng nâng cao nghiệp vụ (theo chứng chỉ).

Những công việc này cần có sự hợp tác chặt chẽ giữa các nhà quản lí giáo dục các cấp và cơ sở đào tạo là Trường CĐSP Tp. HCM.

Xin trân trọng cảm ơn và xin kính chúc sức khoẻ Quý vị Đại biểu.

Kính chúc Hội thảo thành công tốt đẹp.